

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 129/03-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Mgr. A. R., bytom P., zastúpenej advokátom JUDr. J. B., Advokátska kancelária, P., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 40/98 na neverejnom zasadnutí 25. septembra 2003 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 40/98 p o r u š i l základné právo Mgr. A. R. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Mgr. A. R. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Mgr. A. R. v sume 11 250 Sk (slovom jedenásťtisícdeväťdesiat slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu JUDr. J. B., Advokátska kancelária, P., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti Mgr. A. R. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 129/03-14 zo 4. júna 2003 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť zo 17. apríla 2003 Mgr. A. R., bytom P. (ďalej aj „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. B., Advokátska kancelária, P., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 40/98.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že 25. septembra 1997 podala na Okresnom súde Piešťany návrh na určenie výšky výživného. Listom z 28. novembra 1997 bola Okresným súdom Piešťany vyzvaná na predloženie doplňujúcich dôkazov. Prvé pojednávanie konané na tomto súde 15. januára 1998 bolo odročené na 24. február 1998

z dôvodu neprítomnosti odporcu. Okresný súd Piešťany listom z 23. marca 1998 sťažovateľku upovedomil, že predmetnú vec postupuje okresnému súdu z dôvodu jeho miestnej príslušnosti. Keďže okresný súd s postúpením veci nesúhlasil, predložil ju na rozhodnutie o príslušnosti Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd uznesením č. k. 5 Nc 15/98-18 zo 14. mája 1998 rozhodol, že o návrhu sťažovateľky je miestne príslušný rozhodovať okresný súd. Sťažovateľka podaním z 19. júna 1998 navrhla nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by okresný súd uložil odporcovi povinnosť platiť predbežné výživné. Vzhľadom na pretrvávajúcu nečinnosť okresného súdu podala sťažovateľka 28. septembra 1998 sťažnosť na prieťahy v konaní a súčasne v tomto podaní vznesla námietku zaujatosti voči všetkým sudcom okresného súdu. Okresný súd rozhodol o nariadení predbežného opatrenia uznesením č. k. 18 C 40/98-27 z 22. septembra 1998 doručeným sťažovateľke 28. októbra 1998. Dňa 8. októbra 1998 bola sťažovateľke doručená odpoveď predsedu okresného súdu na jej sťažnosť z 28. septembra 1998, v ktorej konštatoval, že sťažnosť je podľa neho neopodstatnená. Krajský súd uznesením č. k. 5 Nc 26/99-46 z 28. mája 1999 námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou nevyhovel. Ďalšie pojednávanie v predmetnej veci uskutočnené na okresnom súde 30. júna 1999 bolo odročené za účelom predloženia dôkazov zo strany odporcu na 20. september 1999. Okresný súd rozsudkom č. k. 18 C 40/98-68 z 23. septembra 1999 doručeným sťažovateľke 17. decembra 1999 rozhodol vo veci samej. Ako sťažovateľka, tak aj odporca sa proti tomuto rozsudku odvolali. Odvolanie odporcu spolu s jeho odôvodnením však bolo sťažovateľke doručené na vyjadrenie až 5. júna 2000. Podaním z 30. apríla 2001 sťažovateľka navrhla doplnenie dokazovania v predmetnej veci. Dňa 30. júla 2001 bol sťažovateľke doručený na vyjadrenie odporcov návrh na zrušenie predbežného opatrenia z 22. septembra 1998. Na ďalšom pojednávaní konanom 27. marca 2002 rozhodol okresný súd vo veci samej (doplňujúcim rozsudkom). Sťažovateľka podala v zákonnej lehote odvolanie. Podaním z 27. januára 2002 sťažovateľka požiadala krajský súd o oznámenie stavu odvolacieho konania v predmetnej veci. Krajský súd jej vo svojej odpovedi doručenej 14. februára 2002 oznámil, že spis bol postúpený okresnému súdu. Uznesenie krajského súdu, ktorým bol rozsudok okresného súdu č. k. 18 C 40/98-68 z 23. septembra 1999 zrušený v napadnutej časti a rozsudok z 27. marca 2002 (doplňujúci rozsudok) zrušený celkom a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie, bolo sťažovateľke doručené

17. januára 2003. Podľa sťažovateľky právna a ani skutková zložitost' veci nevyžadovala konanie trvajúce na okresnom súde päť a pol roka. Sťažovateľka sa riadne dostavovala na pojednávania a včas reagovala na všetky výzvy súdu, pričom podľa nej nevykonala žiadny procesný úkon, ktorý by mohol sťažiť rýchle prejednanie veci.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľka v sťažnosti zo 17. apríla 2003 žiadala, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že okresný súd porušil v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 40/98 jej právo na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ďalej aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby o návrhu sťažovateľky „bezodkladne rozhodol“ a aby zaviazal okresný súd prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od doručenia nálezu zaplatiť sťažovateľke na jej účet finančné zadostučinenie vo výške 100 000 Sk. Sťažovateľka taktiež požiadala ústavný súd, aby zaviazal okresný súd nahradiť jej prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky do siedmich dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jej právneho zástupcu.

Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu zdôvodnila požadované finančné zadostučinenie nasledovne: „(...) požadované finančné zadostučinenie zohľadňuje naliehavost' veci pre sťažovateľku, mimoriadne dlhá a bezdôvodná nečinnost' súdu, ohrozenie štúdia na vysokej škole v dôsledku nedostatku prostriedkov na živobytie sťažovateľky a v neposlednom rade aj pretrvávajúci stav existenčnej neistoty vyvolaný nečinnosťou súdu.“

Okresný súd v písomnom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr 752/03 zo 14. júla 2003 uviedol:

„Na Okresný súd Trnava postúpený spis bol prijatý dňa 31. 3. 1998, zapísaný pod sp. zn. 18 C 40/98 a pridelený sudkyňi Z. Z., ktorá dňa 30. 4. 1998 vyslovila nesúhlas s postúpením veci s poukazom na ustanovenia § 11 O. s. p. a spis predložila na Krajský súd Trnava. Dňa 14. 5. 1998 Krajský súd Trnava rozhodol, že Okresný súd v Trnave je vo veci

18 C 40/98 príslušný na konanie. Spis prišiel dňa 3. 6. 1998. Dňa 18. 6. 1998 navrhovateľka zaslala návrh na vydanie predbežného opatrenia, aby odporca bol zaviazaný od 1. 6. 1998 prispievať na jej výživu sumou 3.000,- Sk. Okresný súd Trnava vydal dňa 22. 9. 1998 predbežné opatrenie, ktorým zaviazal odporcu platiť na výživu navrhovateľky sumou 1.500,- Sk s účinnosťou od 1. 10. 1998.

Dňa 25. 9. 1998 A. R. podala námietku zaujatosti sudcov Okresného súdu Trnava, lebo odporca – jej otec, pôsobil na súde ako sudca z ľudu. Uvedené podanie súd obdržal 30. 9. 1998. Sudkyňa sa k veci vyjadrila a uviedla, že vo veci sa necíti zaujatá, účastníkov konania nepozná, dokonca ani odporcu. Predseda súdu dňa 30. 11. 1998 predložil spis na rozhodnutie o námietke zaujatosti, Krajský súd v Trnave dňa 28. 12. 1998 spis 18 C 40/98 vrátil ako predčasne predložený, lebo navrhovateľka namietala zaujatosť sudcov Okresného súdu Trnava a teda je potrebné, aby sa k námietke vyjadrili aj ostatní sudcovia. Po vyjadrení všetkých sudcov bol spis dňa 13. 5. 1999 zaslaný na KS Trnava. Krajský súd Trnava rozhodol dňa 28. 5. 1999, že sudcovia Okresného súdu v Trnave nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vo veci 18 C 40/98. Dňa 11. 6. 1999 sudkyňa určila na deň 30. 6. 1999 pojednávanie. Dňa 16. 6. 1999 navrhovateľka žiadala, aby od 1. 7. 1999 bol odporca M. Š. zaviazaný platiť výživné v sume 5.000,- Sk s poukazom na zvýšené životné náklady.

Dňa 20. 6. 1999 odporca splnomocnil na zastupovanie advokátku JUDr. J. M.

Na pojednávaní dňa 30. 6. 1999 odporca uviedol, že je ženatý, má spolu s manželkou 4 maloleté deti a nie je ochotný prispievať na výživu navrhovateľky sumou 5.000,- Sk, navyše s navrhovateľkou nemá žiaden kontakt od roku 1985. Pojednávanie bolo odročené na deň 20. 9. 1999 za účelom predloženia ďalších potrebných dokladov. Z dôvodu neprítomnosti právnej zástupkyne odporcu bolo pojednávanie odročené na deň 23. 9. 1999, v tento deň bol vyhlásený rozsudok, súd zaviazal odporcu platiť na výživu navrhovateľky sumou 2.000,- Sk. Voči rozsudku podali odvolanie navrhovateľka i odporca (navrhovateľka dňa 31. 12. 1999, odporca 3. 1. 2000, právna zástupkyňa 21. 2. 2000 – bez odôvodnenia, dňa 18. 4. 2000 s odôvodnením). Stanovisko navrhovateľky k odvolaniu odporcu súd obdržal 14. 6. 2000, dňa 15. 6. 2000 bol odporca vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie v sume 1.152,- Sk, súdny poplatok uhradil 3. 8. 2000, dňa 28. 8. 2000 sudkyňa vyhotovila predkladáciu správ na Krajský súd Trnava. KS Trnava spis vrátil 7. 12. 2000

s tým, že nebolo rozhodnuté o rozšírenom návrhu v sume 5.000,- Sk a spis neobsahuje riadne plnomocenstvo advokátky odporcu. Dňa 26. 2. 2001 navrhovateľka dala návrh na zmenu petitu v žalobe na pôvodný návrh, odporca dňa 28. 3. 2001 predložil súdu návrh na nariadenie predbežného opatrenia, že odporca je povinný platiť na výživu navrhovateľky sumu 700,- Sk mesačne vzhľadom na jeho zlú finančnú situáciu, stratu zamestnania manželky a štyri maloleté deti. Návrhy boli zasielané účastníkom konania, ku ktorým sa vyjadrili dňa 3. 5. 2001 – navrhovateľka.

Sudkyňa dňa 22. 5. 2001 konanie o vydanie predbežného opatrenia zastavila. Odporca dňa 14. 6. 2001 predložil súdu návrh na zrušenie predbežného opatrenia, ktorým bol zaviazaný platiť na výživu navrhovateľky sumou 1.500,- Sk mesačne. Navrhovateľka sa k návrhu vyjadrila dňa 9. 8. 2001. Krajskému súdu v Trnave bol spis predložený 24. 8. 2001. Krajský súd v Trnave opätovne spis vrátil, lebo súd nedoplnil napadnutý rozsudok.

Okresný súd v Trnave, sp. zn. 18 C 40/98, konanie ohľadne výživného v sume 1.000,- Sk zastavuje. Vo zvyšku súd návrh zamietol. Odporca sa vyjadril k odvolaniu dňa 10. 7. 2002. Predkladacia správa bola vyhotovená dňa 18. 7. 2002. Krajský súd v Trnave, sp. zn. 11 Co 317/02, rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sudkyňa po vrátení spisu z KS Trnava 18. 12. 2002 dala doručiť uznesenie účastníkom konania a zabezpečovala doklady v zmysle pokynov KS Trnava. Dňa 9. 5. 2003 určila termín pojednávania na deň 2. 6. 2003. Dňa 29. 4. 2003 navrhovateľka opakovane vzniesla zaujatosť sudcov Okresného súdu Trnava, osobitne sudkyne Z. Z. Sudkyňa sa dňa 12. 5. 2003 vyjadrila, že sa vo veci necíti byť zaujatá, účastníkov konania nepozná. Po vyjadrení ostatných sudcov bude spis predložený na rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti.

S poukazom na podrobnú genézu konania vo veci 18 C 40/98 netrvám na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na verejnom ústnom pojednávaní, súhlasím s upustením od neho.

Prieťahy v konaní spôsobili samotní účastníci konania a ich vedomé schválnosti, i samotná navrhovateľka, ktorá už druhýkrát vzniesla námietku zaujatosti voči sudcom tun. súdu, hoci účastníci konania menili svoje podania, navrhovali doplnenie dokazovania. Súd zohľadnil naliehavosť veci pre sťažovateľku už dňa 22. 9. 1998, kedy vydal predbežné opatrenie a zaviazal odporcu platiť na výživu navrhovateľky sumou 1.500,- Sk mesačne

s účinnosťou od 1. 10. 1998, uznesením dňa 10. 2. 1999 nariadil výkon rozhodnutia pod č. k. E 691/99 a to zrážkami zo mzdy povinného, voči ktorému sa povinný odvolal, taktiež súd vo veci rozhodol 23. 9. 1999 rozsudkom. Boli to účastníci konania, ktorí sťažovali rýchle prejednanie veci, nečinnosť súdu ako to vyplýva zo spisového materiálu zistená nebola. Samotné rozsudky a uznesenia v predmetnej veci mi neprináleží preskúmať.“

V podaní z 28. júla 2003 právny zástupca sťažovateľky ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby ústavný súd konal o prijatej sťažnosti na verejnom ústnom pojednávaní a v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde súhlasí s upustením od neho. V podaní z 12. septembra 2003 vyčíslil výšku uplatnených trov konania pred ústavným súdom na 11 250 Sk.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu, ktorý si od okresného súdu vyžiadal, dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Okresnému súdu Piešťany bol 15. októbra 1997 doručený návrh na výživné z 25. septembra 1997 vo veci A. R., rod. Š., bytom P. (sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom) proti M. Š., bytom T. (odporcovi).

Vo veci konajúci sudca pokynom zo 17. novembra 1997 vytýčil termín pojednávania na 15. január 1998, nechal naň predvolať účastníkov konania a zároveň ich vyzvať na predloženie ďalších listín na pojednávaní. Pojednávanie konané 15. januára 1998 Okresný

súd Piešťany odročil na 24. február 1998 za účelom predloženia ďalších listinných dôkazov zo strany sťažovateľky, ako aj predvolania odporcu pod hrozbou pokuty a predvedenia.

Odporca listom z 25. januára 1998 (doručeným 26. januára 1998) namietol príslušnosť Okresného súdu Piešťany na prerokovanie a rozhodnutie vo veci.

Okresný súd Piešťany na pojednávaní konanom 24. februára 1998 rozhodol, že predmetnú vec postúpi podľa § 105 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku okresnému súdu. Okresný súd s postúpením veci nesúhlasil, a preto listom z 30. apríla 1998 predložil spis vedený na tomto súde pod sp. zn. 18 C 40/98 na rozhodnutie o miestnej príslušnosti krajskému súdu. Krajský súd svojím uznesením č. k. 5 Nc 15/98-18 zo 14. mája 1998 rozhodol, že na prejednanie a rozhodnutie v predmetnej veci je príslušný okresný súd, ktorému bolo uznesenie krajského súdu doručené 3. júna 1998.

Vo veci konajúca sudkyňa nechala pokynom súdnej kancelárii zo 4. júna 1998 doručiť spomínané uznesenie účastníkom konania. Na základe pokynu z 13. júla 1998 vyzval okresný súd listom zo 16. júla 1998 odporcu na predloženie listinných dokladov potrebných pre rozhodnutie vo veci. Výzva bola odporcovi doručená 22. júla 1998.

Sťažovateľka zaslala 5. augusta 1998 okresnému súdu faxom návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý mu podľa jej vyjadrenia prvýkrát poslala už listom z 19. júna 1998.

Podľa úradného záznamu z 5. augusta 1998 nachádzajúceho sa v spise bolo súdnou kanceláriou zistené, že sťažovateľkin návrh na vydanie predbežného opatrenia sa na okresnom súde nenachádza.

Sťažovateľka podala 27. augusta 1998 prostredníctvom faxu na okresnom súde žiadosť o informáciu týkajúcu sa podaného návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Uznesením č. k. 18 C 40/98-30 z 22. septembra 1998 okresný súd rozhodol o sťažovateľkinom návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Spomínané uznesenie nadobudlo právoplatnosť 28. októbra 1998.

Listom z 25. septembra 1998 (doručeným okresnému súdu 30. septembra 1998) namietla sťažovateľka zaujatosť sudcov okresného súdu vo veci.

Listom z 5. októbra 1998 (doručeným okresnému súdu 8. októbra 1998) oznámila sťažovateľka okresnému súdu adresu zamestnávateľa odporcu.

Pokynom súdnej kancelárie z 9. novembra 1998 nechala vo veci konajúca sudkyňa zistiť zárobné pomery odporcu za obdobie od januára 1997. K námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou sa vyjadrila 12. novembra 1998.

S. e., a. s., B. listom z 27. novembra 1998 (doručeným 30. novembra 1998) oznámili okresnému súdu, že odporca u nich nepracuje a ani nepracoval.

Okresný súd listom z 30. novembra 1998 predložil spis na rozhodnutie o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou krajskému súdu.

Krajský súd listom zo 17. decembra 1998 (doručeným 28. decembra 1998) vrátil predmetný spis okresnému súdu, pretože podľa jeho záverov bol nadriadenému súdu predložený predčasne.

Pokynom súdnej kancelárie z 18. januára 1999 nechala vo veci konajúca sudkyňa zistiť, či odporca vykonával funkciu sudcu z ľudu, v akom období a na akom oddelení.

Listom z 18. januára 1999 (doručeným 25. januára 1999) sťažovateľka okresnému súdu oznámila adresu zamestnávateľa odporcu, ako aj zmenu svojho priezviska.

Podľa úradného záznamu z 22. februára 1999 odporca nebol vedený v evidenciách sudcov z ľudu.

Vo veci konajúca sudkyňa pokynom súdnej kancelárii z 26. februára 1999 nechala zabezpečiť vyjadrenie všetkých sudcov okresného súdu k námietke zaujatosti sťažovateľky. V období od 22. apríla 1999 do 12. mája 1999 sa k námietke zaujatosti vyjadrili sudcovia okresného súdu (žiaden z nich sa necítil byť zaujatý).

Listom z 13. mája 1999 opätovne predložil okresný súd predmetný spis krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti sťažovateľky.

Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 5 Nc 26/99-46 z 28. mája 1999 rozhodol, že sudcovia okresného súdu nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci. Uvedené uznesenie bolo okresnému súdu doručené 10. júna 1999.

Vo veci konajúca sudkyňa nechala pokynom z 11. júna 1999 doručiť predmetné uznesenie účastníkom konania a súčasne vytýčila termín pojednávania vo veci na 30. jún 1999.

Podaním zo 16. júna 1999 (doručeným 16. júna 1999) zmenila sťažovateľka petit návrhu. Žiadala, aby bol odporca zaviazaný prispievať na jej výživu od 1. júla 1999 vo výške 5 000 Sk mesačne.

Pojednávanie konané na okresnom súde 30. júna 1999 bolo odročené na 20. september 1999 za účelom predloženia ďalších vyjadrení a listinných dôkazov zo strany účastníkov konania. Pojednávanie bolo 20. septembra 1999 odročené na 23. september 1999 za účelom zabezpečenia účasti právnej zástupkyne odporcu na pojednávaní.

Okresný súd na pojednávaní konanom 23. septembra 1999 vyniesol rozsudok, ktorým rozhodol o návrhu sťažovateľky tak, že zaviazal odporcu „*platiť na výživu navrhovateľky sumu 2.000,- Sk mesačne s účinnosťou ods 1. 10. 1997 (...)*“.

Listom zo 7. októbra 1999 okresný súd vyzval sťažovateľku na oznámenie spisovej značky, pod ktorou bolo vedené konanie o rozvod manželstva jej rodičov, a taktiež spisovej značky konania, v ktorom bola upravená vyživovacia povinnosť jej rodičov voči nej. Sťažovateľka odpovedala na výzvu okresného súdu listom z 18. októbra 1999 (doručeným 25. októbra 1999). Pokynom súdnej kancelárie z 2. novembra 1999 nechala vo veci konajúca sudkyňa pripojiť spis sp. zn. 18 P 330/98.

Pokynom z 22. novembra 1999 nechala vo veci konajúca sudkyňa doručiť rozsudok z 23. septembra 1999 účastníkom konania. Sťažovateľka podala proti tomuto rozsudku odvolanie (doručené okresnému súdu 31. decembra 1999). Odporca podal proti uvedenému rozsudku okresného súdu odvolanie 3. januára 2000.

Právna zástupkyňa odporcu podala v jeho mene v predmetnej veci odvolanie taktiež 3. januára 2000 a súčasne požiadala o zaslanie rozsudku okresného súdu na jej adresu.

Pokynom z 10. januára 2000 nechala vo veci konajúca sudkyňa doručiť rozsudok spolu s odvolaním sa sťažovateľky právnej zástupkyňi odporcu a odvolanie odporcu sťažovateľke na vyjadrenie. Taktiež uložila súdnej kancelárii vyžiadať prehľad o zárobkových pomeroch odporcu od jeho zamestnávateľa. Zamestnávateľ odporcu splnil výzvu okresného súdu 7. februára 2000.

Dňa 21. februára 2000 bolo okresnému súdu doručené ďalšie podanie právnej zástupkyne odporcu (zo 17. februára 2000), ktorým podala odvolanie proti rozsudku v predmetnej veci. Okresný súd listom z 31. decembra 1999 vyzval právnu zástupkyňu odporcu na doplnenie zdôvodnenia odvolania v lehote 10 dní. Právna zástupkyňa odporcu tak urobila podaním doručeným okresnému súdu 18. apríla 2000.

Pokynom súdnej kancelárie z 5. mája 2000 uložila vo veci konajúca sudkyňa doručiť zdôvodnenie odvolania sťažovateľke spolu s výzvou na vyjadrenie v lehote 15 dní. Výzva bola sťažovateľke doručená 6. júna 2000. Sťažovateľka sa k podanému odvolaniu vyjadrila podaním z 10. júna 2000 doručeným okresnému súdu 14. júna 2000.

Pokynom z 15. júna 2000 nechala vo veci konajúca sudkyňa vyzvať odporcu na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie v lehote 15 dní. Odporca zaplatil súdny poplatok 3. augusta 2000.

Pokynom súdnej kancelárii z 25. augusta 2000 nechala vo veci konajúca sudkyňa vyhotoviť predkladáciu správu a predložiť spis krajskému súdu. Spis bol krajskému súdu predložený 31. augusta 2000.

Krajský súd v Trnave listom z 29. novembra 2000 (doručeným 7. decembra 2000) predmetný spis okresnému súdu vrátil ako predčasne predložený, pretože „*napadnutým rozsudkom nebolo rozhodnuté o celej veci*“.

Pokynom súdnej kancelárii z 8. decembra 2000 nechala vo veci konajúca sudkyňa vyzvať právnu zástupkyňu odporcu, aby predložila okresnému súdu riadnu plnú moc s označením konania, na ktoré sa má zastupovanie vzťahovať (výzva bola doručená 5. januára 2001). Pokynom z 13. februára 2001 nechala vo veci konajúca sudkyňa urgovať právnu zástupkyňu odporcu na predloženie plnomocenstva (výzva bola doručená 23. februára 2001).

Podaním doručeným okresnému súdu 26. februára 2001 zmenila sťažovateľka petit návrhu. Žiadala, aby bol odporca od 1. októbra 1997 zaviazaný prispievať na jej výživu vo výške 4 000 Sk mesačne. Okresný súd doručil odporcovi 13. marca 2001 podanie sťažovateľky, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril a súčasne aby okresnému súdu oznámil, či ho ešte stále zastupuje JUDr. J. M.

Odporca listom z 26. marca 2001 (doručeným 28. marca 2001) podal na okresný súd návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým by bol zaviazaný prispievať na výživu sťažovateľky sumou 700,- Sk mesačne. Ďalším listom z 26. marca 2001 (doručeným 28. marca 2001) sa vyjadril k návrhu sťažovateľky na zmenu petitu návrhu a okresnému súdu oznámil, že sa bude zastupovať v predmetnej veci sám.

Pokynom súdnej kancelárie z 5. apríla 2001 nechala vo veci konajúca sudkyňa doručiť kópiu návrhu na vydanie predbežného opatrenia sťažovateľke na vyjadrenie v lehote 10 dní. Taktiež nechala vyzvať odporcu, aby v lehote 10 dní zaslal okresnému súdu potvrdenie o príjme manželky.

Sťažovateľka sa k návrhu na vydanie predbežného opatrenia vyjadrila listom z 28. apríla 2001 (doručeným okresnému súdu 3. mája 2001). Ďalším listom z 28. apríla 2001 (doručeným okresnému súdu 3. mája 2001) navrhla doplnenie dokazovania v predmetnej veci.

Listom zo 4. mája 2001 (doručeným v ten istý deň) doručila manželka odporcu okresnému súdu čestné prehlásenie, že nepoberala za posledný rok žiaden príjem.

Uznesením č. k. 18 C 40/98-125 z 22. mája 2001 okresný súd konanie o vydanie predbežného opatrenia zastavil. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 11. júna 2001.

Listom zo 6. júna 2001 (doručeným 7. júna 2001) odporca okresnému súdu oznámil, že odvolal svoje plnomocenstvo pre JUDr. J. M.

Podaním z 13. júna 2001 (doručeným okresnému súdu 14. júna 2001) sa odporca domáhal zrušenia predbežného opatrenia okresného súdu z 22. septembra 1998.

Pokynom súdnej kancelárie z 25. júna 2001 uložila vo veci konajúca sudkyňa vyzvať odporcu, aby v lehote 15 dní upresnil, čoho sa svojím podaním z 13. júna 2001 domáha, či v ňom ide o podanie odvolania proti uzneseniu z 22. mája 2001 o zastavení konania o vydanie predbežného opatrenia. Odporca na výzvu okresného súdu z 25. júna 2001 reagoval listom z 10. júla 2001 doručeným okresnému súdu v ten istý deň, v ktorom uviedol, že sa domáha „*zrušenia predbežného opatrenia vydaného Okresným súdom v Trnave dňa 22. 9. 1998, ktorým ma súd zaviazal platiť na výživu navrhovateľky sumu 1500,00 Sk mesačne*“.

Pokynom súdnej kancelárie z 12. júla 2001 nechala vo veci konajúca sudkyňa doručiť podania odporcu (návrh na zrušenie predbežného opatrenia, jeho list z 10. júla 2001) sťažovateľke, aby sa vyjadrila v lehote 15 dní. Sťažovateľka sa vyjadrila listom z 3. augusta 2001 doručeným okresnému súdu 9. augusta 2001.

Okresný súd predložil 3. septembra 2001 spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní odporcu proti uzneseniu z 22. mája 2001 o zastavení konania vo veci návrhu odporcu na vydanie predbežného opatrenia (návrh z 26. marca 2001).

Krajský súd listom sp. zn. 11 Co 349/01 zo 14. decembra 2001 (doručeným okresnému súdu 4. januára 2002) vrátil opätovne spis v predmetnej veci okresnému súdu bez vydania rozhodnutia ako sčasti bezdôvodne a sčasti predčasne predložený s odôvodnením: *„Spis bol totiž predložený na rozhodnutie o odvolaní odporcu proti uzneseniu, ktorým Váš súd zastavil konanie o návrhu na predbežné opatrenie (dnes č. l. 121), hoci odporca výslovne na dotaz súdu oznámil, že jeho podanie zo dňa 13. 6. 2001 došlo Vášmu súdu 14. 6. 2001 (dnes č. l. 123 a tej súv. por. i predkladaciu správu dnes na č. l. 135) považované za odvolanie odvolaním nie je (inak bolo by i oneskoreným pre právoplatnosť uznesenia zhora dňom 12. 6. 2001); ale je návrhom na zrušenie predbežného opatrenia vydaného uznesením zo dňa 22. 9. 1998 (dnes č. l. 27) a o tom rozhoduje v prvom stupni predseda senátu súdu, ktorý predbežné opatrenie vydal, teda Váš súd (por. § 77 ods. 2 O. s. p.).“*

Pokynom z 21. februára 2002 vo veci konajúca sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 27. marec 2002 a nechala naň predvolať účastníkov konania. Na pojednávaní bol po vypočutí účastníkov konania vyhlásený rozsudok v predmetnej veci, ktorého výrok znel: *„Súd konanie ohľadne výživného v sume 1.000,-Sk zastavuje. Vo zvyšku návrh zamietá.“*

Pokynom súdnej kancelárie z 30. apríla 2002 uložila vo veci konajúca sudkyňa rozsudok z 27. marca 2002 doručiť účastníkom konania. Dňa 30. mája 2002 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku.

Pokynom súdnej kancelárie zo 4. júna 2002 nechala vo veci konajúca sudkyňa doručiť kópiu odvolania sťažovateľky odporcovi, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril. Odporca sa k sťažovateľkinmu odvolaniu z 24. mája 2002 vyjadril listom doručeným okresnému súdu 10. júla 2002. Okresný súd predložil krajskému súdu spis na rozhodnutie o odvolaní 22. júla 2002.

Krajský súd uznesením č. k. 11 Co 317/02-175 z 31. októbra 2002 napadnuté rozsudky zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Uvedené uznesenie bolo okresnému súdu doručené 18. decembra 2002.

Pokynom súdnej kancelárie z 20. decembra 2002 uložila vo veci konajúca sudkyňa doručiť uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Pokynom súdnej kancelárie z 5. februára 2003 uložila vo veci konajúca sudkyňa vyžiadať prehľad o zárobkových pomeroch matky sťažovateľky, odporcu, ako i jeho manželky, vyzvať sťažovateľku na oznámenie jej príjmov od novembra 1997 až do dňa doručenia výzvy. Sťažovateľka reagovala na výzvu okresného súdu listom z 28. februára 2003.

Okresný úrad Piešťany listom z 25. februára 2003 doručeným 3. marca 2003 okresnému súdu oznámil prehľad zárobkov sťažovateľkinej matky.

Zamestnávateľ manželky odporcu oznámil okresnému súdu prehľad jej zárobkov a doby trvania jej pracovného pomeru listom z 27. februára 2002 (doručeným okresnému súdu 4. marca 2003). Zamestnávateľ odporcu oznámil okresnému súdu prehľad jeho zárobkov v požadovanom období listom zo 17. marca 2003 (doručeným okresnému súdu 24. marca 2003).

Pokynom súdnej kancelárie z 26. marca 2003 vo veci konajúca sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 2. jún 2003. Pojednávanie bolo odročené na neurčito, pretože spis v predmetnej veci bol v dôsledku námietky zaujatosti vznesenej sťažovateľkou predložený

krajskému súdu (listom z 24. apríla 2003 doručeným okresnému súdu 29. apríla 2003 podala sťažovateľka „sťažnosť“ na konanie sudcov okresného súdu, listom adresovaným podpredsedníčke okresného súdu z 12. mája 2003 sa k podanej sťažnosti z 24. apríla 2003 vyjadrila vo veci konajúca sudkyňa).

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

2. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh sťažovateľky ako plnoletého dieťaťa odporcu na zvýšenie výživného. Z vyjadrení sťažovateľky, okresného súdu ani z obsahu predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o osobitnej právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

3. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd hodnotí ako aktívne. Nezistil žiadnu závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

Ústavný súd sa nestotožnil s názorom predsedníčky okresného súdu, podľa ktorého: *„Priet'ahy v konaní spôsobili samotní účastníci konania a ich vedomé schválnosti, i samotná navrhovateľka, ktorá už druhýkrát vzniesla námietku zaujatosti voči sudcom tun. súdu, hoci účastníci konania menili svoje podania, navrhovali doplnenie dokazovania. (...)“*

Zo skutkových zistení ústavného súdu v uvedenej veci vyplýva, že zbytočné priet'ahy v konaní boli spôsobené okolnosťami, ktoré sa týkali predovšetkým postupu okresného súdu vo veci. Úkony účastníkov konania (zmeny návrhu sťažovateľky, návrhy na doplnenie dokazovania a návrhy na vydanie predbežného opatrenia) vrátane sťažovateľkou vznesených námietok zaujatosti neboli takého charakteru, aby mohli podstatným spôsobom ovplyvniť priebeh a dĺžku konania. Podľa judikatúry ústavného súdu navyše predĺženie konania, ktoré je dôsledkom uplatnenia procesných práv účastníkov konania, nemá povahu zbytočných priet'ahov (napr. II. ÚS 41/97, I. ÚS 51/01, I. ÚS 15/02, III. ÚS 58/02).

4. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd hodnotil, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Okresný súd vyvolal po postúpení veci (predmetný spis mu bol podľa vyjadrenia predsedníčky okresného súdu doručený 31. marca 1998) spor o príslušnosť. Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Nc 15/98 zo 14. mája 1998 vyplýva, že tak urobil neodôvodnene.

Spis bol okresnému súdu vrátený 3. júna 1998. Okresný súd pojednával o veci samej prvýkrát 30. júna 1999, teda po viac ako roku. Zabezpečenie potrebných listín, ako aj ďalších dôkazných prostriedkov pre účely dokazovania a realizácia ďalších úkonov potrebných na prípravu pojednávania vyžaduje nepochybne určitý čas podmienený skutkovou, resp. faktickou zložitou prípadu. Skutočnosti zistené ústavným súdom v súvislosti s posudzovaným konaním však nesvedčia o takej miere zložitosti veci, ktorá by odôvodňovala viac ako rok trvajúcu prípravu pojednávania, najmä ak časť procesných úkonov vo veci realizoval už Okresný súd Piešťany pred jej postúpením okresnému súdu.

Ústavný súd prihliadal pritom aj na to, že v období od 3. júna 1998 do 30. júna 1999 mohli mať na priebeh a dĺžku konania vplyv sťažovateľkin návrh na vydanie predbežného opatrenia a ňou vznesená námietka zaujatosti, s ktorými sa musel okresný súd vysporiadať.

Sťažovateľka namietla zaujatosť sudcov okresného súdu podaním z 25. septembra 1998 doručeným 30. septembra 1998. Okresný súd predložil spis na rozhodnutie o námietke zaujatosti krajskému súdu 30. novembra 1998. Krajský súd však v decembri 1998 okresnému súdu spis vrátil ako predčasne predložený, pretože vzhľadom na obsah námietky bolo potrebné zabezpečiť vyjadrenie všetkých sudcov okresného súdu k namietanej zaujatosti, čo okresný súd nevykonal. Okresný súd vytknutý nedostatok odstraňoval v období od februára 1999 do mája 1999. Okresný súd tak predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou v septembri 1998 až v máji 1999.

Na pojednávaní konanom 23. septembra 1999 vyhlásil okresný súd rozsudok. O nesústreďenom postupe okresného súdu v predmetnej veci svedčí aj skutočnosť, že časť podkladov potrebných pre rozhodnutie si okresný súd zadovážoval (pripojenie spisu sp. zn. 18 P 330/98 vo veci určenia výživného na sťažovateľku ako maloletú) v priebehu mesiacov október 1999 a november 1999, teda po vyhlásení rozsudku z 23. septembra 1999.

Po podaní odvolania sťažovateľkou, odporcom, ako aj advokátkou odporcu (v decembri 1999, v januári 2000 a vo februári 2000) zabezpečoval okresný súd relatívne

dlhú dobu (do 31. augusta 2000) úkony spojené s predložením veci krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Napriek uvedenému bol 7. decembra 2000 predmetný spis okresnému súdu krajským súdom vrátený ako „*predčasne predložený, pretože napadnutým rozsudkom nebolo rozhodnuté o celej veci*“. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že okresný súd sa vo výroku napadnutého rozsudku nevysporiadal s celým predmetom konania, pretože nezohľadnil zmenu (rozšírenie) návrhu sťažovateľkou v podaní doručenom okresnému súdu 16. júna 1999. Krajský súd však poukázal aj na to, že spis neobsahuje riadne plnomocenstvo advokátky odporcu na zastupovanie v uvedenej veci (v súlade s § 28 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), v dôsledku čoho tak v čase predloženia veci krajskému súdu nebolo zrejmé, komu mal byť (na strane odporcu) rozsudok doručený a kedy došlo k právne účinnému doručeniu.

V septembri 2001 predložil okresný súd spis krajskému súdu opäť, tentokrát v súvislosti s podaním odporcu z 13. júna 2001, ktorým sa domáhal zrušenia predbežného opatrenia okresného súdu z 22. septembra 1998 a ktoré okresný súd posúdil ako odvolanie odporcu proti uzneseniu č. k. 18 C 40/98-125 z 22. mája 2001 o zastavení konania vo veci návrhu odporcu z 26. marca 2001 na vydanie predbežného opatrenia. Krajský súd preto listom zo 14. decembra 2001 vrátil spis (4. januára 2001) okresnému súdu „*sčasti ako bezdôvodne a sčasti ako znovu predčasne predložený*“. V označenom liste krajský súd okrem iného uviedol: „*Spis bol totiž predložený na rozhodnutie o odvolaní odporcu proti uzneseniu, ktorým Váš súd zastavil konanie o návrhu na predbežné opatrenie (...), hoci odporca výslovne na dotaz súdu oznámil, že jeho podanie zo dňa 13. 6. 2001 došlé Vášmu súdu 14. 6. 2001 (...) považované za odvolanie odvolaním nie je (...); ale je návrhom na zrušenie predbežného opatrenia vydaného uznesením zo dňa 22. 9. 1998 (...) a o tom rozhoduje v prvom stupni predseda senátu súdu, ktorý predbežné opatrenie vydal, teda Váš súd (por. § 77 ods. 2 O. s. p.)*“.

Dosiaľ potom nebola odstránená vada vytýkaná predchádzajúcim listom tunajšieho súdu (zo dňa 29. 11. 2000 sp. zn. 11 Co 398/00), Keď Váš súd za čas presahujúci pol roka po vrátení spisu nedoplnil napadnutý rozsudok (...).“

Na pojednávaní 27. marca 2002 vyhlásil okresný súd „doplňujúci“ rozsudok vo veci. Na základe odvolania sťažovateľky z 24. mája 2002 bol spis v júli 2002 predložený krajskému súdu, ktorý uznesením č. k. 11 Co 317/02-175 z 31. októbra 2002 napadnuté rozsudky zrušil (prvý rozsudok len v napadnutej časti a druhý celkom) a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (18. decembra 2002) z dôvodu „*viacerých procesných pochybení súdu prvého stupňa, čiastočne pre vadné právne posúdenie veci a tiež pre nie celkom dostatočne zistený skutkový stav veci*“.

Podľa právneho názoru ústavného súdu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zodpovedá povinnosť súdov konať spôsobom vylučujúcim zbytočné prieťahy. Nesprávna organizácia práce, ako aj iné nedostatky v činnosti súdu, ktoré boli príčinou neprimeranej lehoty na prerokovanie konkrétnej veci, sú porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (II. ÚS 61/98).

Správanie štátneho orgánu, ktoré zapríčiňuje zbytočný prieťah, sa obvykle prejavuje nečinnosťou orgánu s právomocou konať o veci. Pre splnenie účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je však právne významné akékoľvek správanie štátneho orgánu. To znamená, že aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva podľa čl. 48 ods. 2, ak v jej dôsledku činnosť štátneho orgánu nesmeruje plynule k odstráneniu právnej neistoty účastníka konania (mutatis mutandis II. ÚS 33/99).

Ústavný súd preto postup okresného súdu v obdobiach od 31. marca 1998 (od postúpenia veci Okresným súdom Piešťany) do 30. novembra 1998 (keď bol spis prvýkrát postúpený krajskému súdu na rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti), od 28. decembra 1998 (keď bol spis vrátený okresnému súdu) do 31. augusta 2000 (keď bola vec postúpená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní), od 7. decembra 2000 (od vrátenia spisu krajským súdom) do 3. septembra 2001 (keď bol spis opäť postúpený krajskému súdu) a od 4. januára 2002 (od opätovného vrátenia spisu krajským súdom) do 22. júla 2002 (keď bol spis druhýkrát predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní vo veci samej), spolu viac ako tri roky a sedem mesiacov, keď v dôsledku opakovaných

procesných pochybení okresného súdu jeho činnosť nesmerovala plynulo a efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky ohľadne tých práv, kvôli ktorým sa naň obrátila (napr. II. ÚS 33/99, III. ÚS 58/02, III. ÚS 91/02), posúdil ako konanie s priet'ahmi, ktoré mali charakter zbytočných priet'ahov.

S ohľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľky boli porušené.

5. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie jej práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka, domáhajúc sa rozhodnutia súdu vo svojej veci, nachádza.

6. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia spolu vo výške 100 000 Sk z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpela vzhľadom na „... *naliehavosť veci ... , mimoriadne dlhú a bezdôvodnú nečinnosť súdu, ohrozenie štúdia na vysokej škole v dôsledku nedostatku prostriedkov na živobytie ... a v neposlednom rade aj pretrvávajúceho stavu existenčnej neistoty ...*“ v dôsledku zbytočných priet'ahov zapríčinených okresným súdom v označenom konaní.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Pretože porušenie základných práv sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred ich porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 40 000 Sk. Táto suma zohľadňuje dĺžku zbytočných prietáhov v konaní (viac ako tri roky a sedem mesiacov) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu spôsobenú stavom právnej neistoty sťažovateľky v takej citlivej otázke, akou je určenie výšky výživného zo strany rodiča, v dôsledku neprimeranej doby prerokovania predmetnej veci okresným súdom. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia však ústavný súd vychádzajúc z konkrétnych okolností prípadu prihliadol aj na to, že okresný súd uznesením č. k. 18 C 40/98-27 z 22. septembra 1998 nariadil predbežné opatrenie, ktorým dočasne upravil pomery účastníkov posudzovaného konania, uložením povinnosti odporcovi platiť sťažovateľke výživné v nevyhnutnej miere (1 500 Sk mesačne). Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu na finančné zadosťučinenie nevyhovел.

7. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby v uvedenom konaní spolu vo výške 11 250 Sk podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“).

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právny zástupcom sťažovateľky vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

V danom prípade pozostávajú trovy sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom z trov právneho zastúpenia, t. j. z odmeny právneho zástupcu sťažovateľky za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, ďalšia porada s klientom, písomné podanie na ústavný súd týkajúce sa veci samej) realizované v roku 2003 a z paušálnej náhrady hotových výdavkov v zmysle ustanovení § 13 ods. 8 v spojení s § 1 ods. 3, § 16 ods. 1 písm. a), b) a c) a § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.

Podľa ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. ak predmet sporu nie je oceneľný peniazmi, odmena za jeden úkon právnej služby vo veciach zastupovania pred ústavným súdom je jedna tretina výpočtového základu.

Predmet konania - ochrana základných ľudských práv a slobôd je v zásade nevyjadriteľná v peniazoch a je nezameniteľná s primeraným finančným zadosťučinením, ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch (III. ÚS 29/03, III. ÚS 34/03).

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2002 dosahovala priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky výšku 12 811 Sk.

Trovy právneho zastúpenia vyčíslené ako jedna tretina výpočtového základu za tri úkony právnej služby 3 x 4 270 Sk (s prihliadnutím na zaokrúhlenie vypočítanej odmeny podľa § 25 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.) a paušálnej náhrady hotových výdavkov 3 x 128 Sk v zmysle uvedených ustanovení vyhlášky č. 163/2002 Z. z. predstavujú preto spolu 13 194 Sk. Ústavný súd priznal preto náhradu trov konania vo výške uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľky, pretože výška uplatnenej sumy trov 11 250 Sk neodporuje právnym predpisom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2003